

**Protokoll fört vid
socialnämndens, äldrenämndens och
överförmyndarnämndens gemensamma
råd för funktionshinderfrågor
den 26 januari 2017**

Tid:

Kl. 14.00

Lokal:

Socialförvaltningen, rum Storfors, Storforsplan 36, Farsta

Närvarande:

Se sidan 2 i protokollet

Justerat den 27 januari 2017

Nils Duwähl (DHR)
Ordförande

Lena Huss (HSO/ÅSS)
Vice ordförande

NärvarandeOrdförande
Vice ordförande
LedamotNils Duwähl (DHR)
Lena Huss (HSO/ÅSS)
Kerstin Järneberg (HSO/
Reumatikerföreningen Stockholm)
Iren Åhlund (HSO/FUB
Stockholm)
Gunnar Sandström (SRF)
Håkan Jarmar (HSO/RSMH
Stockholms läns distrikt)

Tjänstemän

Anna Larsson, enhetschef,
avdelningen för stadsövergripande
sociala frågor, socialförvaltningen
Ann-Christine Hansson,
förvaltningschef, äldreförvaltningen
(till och med § 5 ärende 14)
Håkan Andersson, förvaltningschef,
överförmyndarförvaltningen Annika
Andersson, vikarierande
sekreterare,
socialförvaltningen

Anmält förhinder

Gillis Hammar, förvaltningschef,
socialförvaltningen
Veronica Wolgast Karlberg,
avdelningschef avdelningen för
stadsövergripande sociala frågor,
socialförvaltningen

§ 1**Sammanträdets öppnande, presentation och godkännande av föredragningslista**

Ordföranden Nils Duwähl (DHR) öppnar sammanträdet och hälsar alla välkomna.

De närvarande presenterar sig.

Rådet godkänner föredragningslistan.

§ 2**Val av protokolljusterare och tid för justering av protokollet**

Ordförande Nils Duwähl (DHR) och vice ordförande Lena Huss (HSO/ÅSS) utses att justera protokollet. Protokollet justeras den 27 januari 2017.

§ 3**Anmälan av protokolljustering**

Det anmäldes att det gemensamma funktionshinderrådets protokoll daterat den 8 december 2016 justerats den 9 december 2016. Inga kvarstående frågor.

Rådets beslut

Rådet beslutar att lägga det anmälda protokollet till handlingarna.

§ 4**Socialnämnden**

Anmälda ärenden ur socialnämndens föredragningslista till sammanträdet den 31 januari 2017.

Socialnämndens föredragningslista

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av denna.

Ärende 8

Ökad insyn i välfärden (SOU 2016:62)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr 1.7.1-741/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet och ställer sig positivt till utredningen samt förvaltningens förslag.

Rådets uttalande

Det är mycket angeläget för alla, inte minst brukarna, med full insyn i all offentligt finansierad verksamhet. Offentlighetsprincipen bör gälla för alla verksamheter som finansieras med allmänna medel, oavsett om utföraren är offentlig eller enskild. Medborgarna har rätt till insyn oberoende av utförare. Det är en fråga om demokrati, rättssäkerhet och även kvalitetssäkring.

Det är även angeläget med lika villkor sett ur ett konkurrensperspektiv. Om det allmänna åläggs att utföra uppgifter (hantering av handlingar med mera), ska givetvis även enskilda aktörer ha samma skyldighet. Att detta skulle medföra ökade kostnader är inget argument för att nuvarande regler skall fortsätta att gälla. Lägre kostnader för administration och dokumentation innebär en form av konkurrensfördel.

Ärende 9

Samordning av de sociala trygghetssystemen
(KOM (2016) 815)
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.7.1-817/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Det finns ett förslag att ändra EU:s regelverk som samordnar de sociala trygghetssystemen. Ärendet rör exempelvis ersättning vid långvarigt vårdbehov och arbetslöshet. Förslaget är bitvis svårt att tolka och förvaltningen lyfter fram ett antal angelägna frågeställningar.

Rådet anser att det är angeläget med ett klargörande av vad föreslagna ändringar skulle innebära, såväl för olika myndigheter som för medborgarna/brukarna.

Ärende 11

Socialsekreteraryft

Svar på skrivelse från Isabel Smedberg Palmqvist (L) och Frida
Johansson Metso (L)

Dnr 1.7.2-232/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet är positivt till att staden satsar på denna yrkesgrupp då socialsekreterarna har en viktig roll vid exempelvis biståndsbedömning. Det är angeläget att personalen har goda arbetsvillkor och stannar på sina jobb. Låg personalomsättning är en förutsättning för kontinuitet och kvalitet i olika verksamheter.

Rådet noterar med tillfredsställelse att förvaltningen särskilt lyfter fram brukardelaktighet som en förutsättning för kvalitetsutveckling.

Ärende 12

Socialnämndens verksamhetsberättelse år 2016

Dnr 1.3.1812/2015

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet konstaterar att verksamhetsberättelsen innehåller mycket intressant information. Rådet ställer sig dock frågande till systemet med kvantitativa mål och bedömningen av hur dessa uppfylls. Exempelvis kan man utläsa ur dokumentet att stadens mål om delaktighet och egen försörjning uppfyllts helt. Detsamma gäller stadens arbete mot våld i nära relationer. Det är givetvis inte korrekt att alla medborgare har full delaktighet eller att alla kan försörja sig själva genom eget arbete eller motsvarande. Våld i nära relationer är ett fortsatt betydande problem.

Systemet med gröna, röda och gula markeringar för måluppfyllelse är missvisande. Det lockar verksamheterna att sätta upp låga mål och ambitioner, för att därmed kunna redovisa uppfyllda mål. Detta ger en felaktig bild av situationen i staden. Dessutom innebär det att verksamheter som har höga ambitioner "straffas" i form av färre gröna markeringar. Ett exempel är överförmyndarnämnden som har satt igång ett kraftfullt förbättringsarbete men ännu inte kommit i mål med detta.

Ärende 13

Enkätundersökning inom ekonomiskt bistånd 2016
Dnr 1.8.1-800/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet har tagit del av innehållet i enkäten och redovisade resultat. Rådet konstaterar att svarsfrekvensen är anmärkningsvärt låg. Vidare är det oroväckande att så många respondenter upplever sig ha blivit diskriminerade på olika grunder, inte minst funktionsnedsättning.

Rådet identifierar flera metodproblem. Bland annat är det olyckligt att det bara finns fasta alternativ vad gäller skäl för diskriminering. Vidare är skillnaderna orimligt stora mellan olika verksamheter och stadsdelar. Detta tyder på att enkäten presenteras, uppfattas eller tolkas på olika sätt i olika områden.

Ärende 14

Handlingsplan utifrån inventering av socialpsykiatrins målgrupp, reviderad 2016
Dnr 3.1.1-798/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet konstaterar att det är mycket positivt att staden satsar på utveckling av socialpsykiatrin. Det är en verksamhet som länge varit eftersatt och inte hållit godtagbar kvalitet.

Förslaget prioriterar viktiga områden som fysisk hälsa och tandvård. Vidare betonas vikten av brukarmedverkan. Resursen Peer support lyfts särskilt fram som en modell för bättre återhämtning och utveckling av personliga resurser. Peer support är en modell där personer som har egen erfarenhet av psykisk ohälsa men återhämtat sig, arbetar för att stötta brukare/patienter inom olika verksamheter.

Rådet noterar att organisationen RSMH inte nämns som deltagare i projektet, trots att RSMH haft en aktiv roll i översynen och arbetet med att revidera handlingsplanen.

Ärende 15

Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL) för kvartal 3, 2016
Dnr 3.1.2-718/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet konstaterar att tillgången på lämpliga bostäder är ett fortsatt problem. Ett flertal av de redovisade ej verkställda besluten gäller anpassat boende.

Staden har satt upp ett mål om 5 % vid nybyggnation och ombyggnation. För att detta mål ska vara meningsfullt måste även villkoren för brukaren/hyresgästen vara rimliga. När man erbjuds ett boende måste man få sådan betänketid så att man inte tackar nej för att man upplever tidspress.

Nivån på hyrorna är ett allvarligt hinder. Nyproducerade bostäder är ofta mycket kostsamma. Personer med olika funktionsnedsättningar har sämre ekonomi än genomsnittet. Då är hyran – oavsett kommunalt bostadsbidrag för handikappade (KBH) – en omöjlighet för den person som får erbjudande om lägenhet.

Ärende 16

Inriktning av forsknings- och utvecklingsmedel, samt förslag till fördelning av medel till lokala utvecklingsprojekt och studiebesök, år 2017
Dnr 3.2.2-785/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet konstaterar att det är en redovisning av en rad mindre projekt på en förhållandevis konkret nivå. Projekten kan endast undantagsvis anses vara forskning. Det som presenteras är aktiviteter som får betraktas som kvalitetssäkring, uppföljning eller verksamhetsutveckling.

Rådet vill lyfta att rådet inte fått vara med i beslut om hur medlen ska användas. Det är mycket angeläget att brukarperspektivet tas i beaktande då staden bestämmer vilka projekt som skall prioriteras och få del av forsknings- och utvecklingsmedel.

Ärende 17

Delredovisning - Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst
(PPSS)
Dnr 3.2.3-68/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet
och värdesätter projektet.

Ärende 18

Rättssäkerhet och likställighet i handläggning av personlig
assistans
Dnr 3.4.2-305/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet anser att de orimligt långa handläggningstiderna är ett
allvarligt bekymmer. Ytterst handlar det om rättssäkerhet. Rådet
anser att staden bör utarbeta en handlingsplan för att komma till
rätta med de långa handläggningstiderna. Vidare innebär en hög
personalomsättning till att kvalitén på handlägningsprocessen
inte håller godtagbar nivå samt att staden tvingas anlita
kostsamma konsulter.

Ärende 19

Översyn av Stockholms stads tillsynsarbete för tobak och folköl
Dnr 3.5.1-605/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Ärende 20

Redovisning av arbetet med, och vidareutveckling av,
Överenskommelsen mellan Stockholm stad och den idéburna
sektorn
Dnr 1.10.7-816/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet önskar ett klargörande av hur utvecklingen av
Överenskommelsen förhåller sig till arbetet med ett nytt
delaktighetsprogram. Överenskommelsen för Stockholms stad
och den idéburna sektorn togs fram för beslut till 2012 - några år

efter att regeringen 2008 fattat ett övergripande beslut om en överenskommelse av motsvarande slag på nationell nivå.

Det förefaller uppenbart att regelsystemet rörande delaktighet i funktionshinderfrågor och regelsystemet enligt överenskommelsen överlappar varandra – när det gäller funktionshinderorganisationerna/brukarorganisationerna.

Rådet efterlyser samverkan med råden för funktionshinderfrågor. Brukarna och respektive organisation är viktiga erfarenhets- och åsiktsbärare. Det är därför angeläget att utvecklingsarbetet med Överenskommelsen sker i samverkan också med råden i fortsättningen och parallellt med översynen av delaktighetsprogrammet som nu pågår.

§ 5

Äldrenämnden

Anmälda ärenden ur äldrenämndens föredragningslista till sammanträdet den 31 januari 2017.

Äldrenämndens föredragningslista

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av denna.

Ärende 7

Äldrenämndens verksamhetsberättelse 2016

Dnr 122-28/2017

Rådets uttalande

Rådet har med intresse tagit del av ärendet och hänvisar till sitt uttalande § 4 ärende 12 i protokollet.

Ärende 8

Remiss av samråd av förslag till ny översiktsplan för Stockholm
Remiss från stadsbyggnadskontoret
Dnr 150-767/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet vill anföra nedanstående. Rådet hänvisar även till sitt uttalande i samband med att socialnämnden behandlade samma ärende (se det gemensamma funktionshinderrådets protokoll nr 11/2016, § 5 ärende 6).

Tillgänglighet med mera

Översiktsplanen är ett mål- och styrdokument som påverkar många områden. Det är viktigt att dokumentet belyser de aspekter av stadsplanering som rör tillgänglighet och delaktighet för alla. Rådet efterfrågar ett övergripande funktionshindersperspektiv liksom ett särskilt avsnitt i översiktsplanen, avseende personer med olika funktionsnedsättningar.

I det inledande avsnittet betonas tillgänglighet i regionen. Rådet vill betona vikten av att alla kan ta sig fram i Stockholm och färdas både inom och mellan olika delar av staden. Goda förbindelser gäller inte bara utbyggnad av olika trafikslag, utan även hur dessa utformas. Det är långt ifrån alla som kan färdas med cykel, gående eller med de allmänna kommunikationerna. Detta gäller inte minst äldre personer.

Rådet vill även betona att färdtjänsten räknas till kollektivtrafik. När man talar om tillgänglig och väl fungerande kollektivtrafik, måste detta även inkludera färdtjänst.

Bostäder, stöd och service

Rådet ser positivt på stadens ambition att bygga fler bostäder och funktionella lokaler för olika ändamål. Det är viktigt att uppmärksamma de behov av anpassning, stöd och service som många äldre har.

Bostäder för äldre, liksom bostäder för personer med funktionsnedsättningar, måste prioriteras både kvantitativt och kvalitativt. Dels måste staden bygga tillräckligt många bostäder, dels måste dessa följa de faktiska behov som de äldre/hyresgästerna har. Detta ställer stora krav på såväl planering som genomförande. Det behövs mångfald och

flexibilitet vad avser boenden för äldre personer. Gruppen ökar i antal. Allt fler lever längre, och det är i hög utsträckning friska år som läggs till livet. Samtidigt finns en betydande grupp som behöver anpassat boende, stöd och service i olika faser av livet. Det kan gälla medfödda eller förvärvade funktionsnedsättningar, liksom besvär som följer med åldrandet.

Det är svårt att förutse de särskilda behov som kommer att finnas bland äldre framgent. Demografi liksom social och medicinsk utveckling gör att verkligheten är i ständig förändring. Staden måste därför utforma bostäder, stöd och service så att det ger utrymme för anpassning om gruppens behov och förutsättningar ändras över tid.

Trygghet

Alla medborgare ska uppleva trygghet, både i bostadsområden och i andra delar av staden, liksom i grönområden. Äldre är en grupp som i relativt sett hög utsträckning upplever osäkerhet och otrygghet i olika miljöer.

En sammanhållen stad

Rådet ser mycket positivt på målet att staden skall vara socialt sammanhållen. Idag råder segregation; Stockholm är delat, såväl rumsligt som socialt. Det är angeläget att staden med olika medel försöker motverka och överbrygga dessa skillnader.

Det skall vara enkelt att förflytta sig och att orientera sig, både inom och mellan olika delar av staden. Detta gäller inte minst för personer med olika typer av funktionsnedsättningar; synliga som osynliga.

Rådet noterar att dokumentet (sidan 55) särskilt lyfter fram gruppen äldre. Detta är givetvis positivt. Det vore dock önskvärt att även personer med funktionsnedsättningar omnämns specifikt i denna del. I detta sammanhang vill rådet även framföra, att det skulle behövas ett närmare samarbete mellan olika förvaltningar, facknämnder och stadsdelar. Nuvarande arbete sker i hög grad i "stuprör" där verksamheterna verkar fristående från varandra. Det är rådets uppfattning att det krävs en helhetssyn och en närmare samverkan mellan stadens olika enheter.

Kulturliv, grönområden och rekreation

Rådet vill betona vikten av tillgänglighet för alla till kultur liksom till parker och rekreationsområden. Detta är av största vikt för hälsa och livskvalitet för alla medborgare och kanske i

synnerhet för äldre. Kulturella upplevelser, fysisk aktivitet (utifrån individens förutsättningar) och närhet till natur/grönområden är avgörande för ett gott liv.

Avslutande kommentarer

Rådet vill lyfta fram vikten av tillgängligt till stöd och service, liksom till jämlik hälso- och sjukvård för samtliga invånare. När staden planerar nya projekt inom olika områden, är det viktigt att detta sker i nära dialog med olika parter, inte minst med allmänheten, det vill säga medborgarna själva. Detta gäller givetvis även de organisationer som företräder olika intressen. Rådet anser att organisationerna skall inkluderas redan på ett tidigt stadium i planerings- och beslutsprocesser, så att man har faktiska möjligheter att påverka. Detta gäller både generellt och i samband med specifika projekt, nya områden, kommunikationer eller anläggningar av olika slag.

Ärende 9

Remiss om Ökad insyn i välfärden (SOU 2016:62)
Remiss från kommunstyrelsen
Dnr 150-800/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet och ställer sig positivt till utredningen samt förvaltningens förslag. Rådet hänvisar till sitt uttalande i § 4 ärende 8 i protokollet.

Ärende 10

Remiss på motion från Per Ossmer (SD) och Lotta Norfeldt (SD) om korttidsplatser för äldre personer som bor i eget boende
Remiss från kommunstyrelsen
Dnr 150-777/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Ann-Christine Hansson informerar rådet att en utredning – Äldreboendeplanen – kommer att genomföras under våren och att denna kommer upp som ett ärende i det gemensamma funktionshinderrådet.

Ärende 12

”Tryggt boende inom äldreomsorgen” – yttrande till
stadsrevisionen
Remiss från stadsrevisionen
Dnr 150-778/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Ärende 13

Redovisning av arbetet med, och vidareutveckling av,
Överenskommelsen mellan Stockholm stad och den idéburna
sektorn
Dnr 730-840/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet hänvisar till sitt uttalande i § 4 ärende 20 i protokollet.

Ärende 14

Anmälan om analys av statistik uppdelad efter kön
Dnr 410-720/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet
och tackar för ett intressant ärende.

§ 6**Överförmyndarnämnden**

Anmälda ärenden ur överförmyndarnämndens föredragningslista
till sammanträdet den 2 februari 2017.

Överförmyndarnämndens föredragningslista

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av denna.

Ärende 6

Överförmyndarnämndens verksamhetsberättelse 2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet vill lyfta fram de höga ambitioner som nämnden och dess
förvaltning satt upp. Det är mycket positivt att man
uppmärksammat problem och brister och vidtagit angelägna
åtgärder för att förbättra verksamheten.

Rådet vill betona värdet av de högt uppsatta målen, som på grund av stadens system för målutvärdering inte kommer i verksamhetsberättelse med mera.

Rådet hänvisar till sitt uttalande i § 4 ärende 12 i protokollet.

Ärende 7

Ensamkommande flyktingbarn
Remiss från stadsrevisionen
Dnr 1.4-310/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson informerar att nämnden fått ett utredningsuppdrag avseende förvaltarenheter i staden under 2017. Vidare planerar Håkan Andersson att bjuda in funktionshindershinderrådet till informationsmöte kring överförmyndarnämndens uppdrag och arbete under året.

Ärende 9

Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag
Dnr 1.1-318/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

§ 7

Anmälningssärenden

Det gemensamma funktionshinderrådet beslutar att lägga följande dokument till handlingarna.

- Protokoll från socialnämndens sammanträde den 13 december 2016; justerat dels den 13 december 2016, dels den 20 december 2016
- Protokoll från äldrenämndens sammanträde den 13 december 2016; justerat dels den 13 december 2016, dels den 19 december 2016
- Protokoll från överförmyndarnämndens sammanträde den 15 november 2016 och den 14 december 2016; justerat dels den 28 november 2016, dels den 16 december 2016
- Protokoll från kommunstyrelsens funktionshinderråds sammanträde den 5 december 2016, justerat den 12 december 2016
- Inkomna handlingar till socialnämnden under perioden den 6 till den 27 december 2016

§ 8

Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 9

Sammanträdet avslutas

Ordföranden Nils Duwähl (DHR) tackar de medverkande för mötet.

Sammanträdet avslutas kl. 16.00

Vid protokollet

Annika Andersson